

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

สภาพสังคมไทยในปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว วัฒนธรรมและวิถีชีวิตเรียบง่ายจากสังคมเกษตรไปสู่สังคมอุตสาหกรรม สังคมข้อมูลข่าวสาร และสังคมแห่งความรู้ เริ่มเปลี่ยนแปลงความสัมพันธ์ลักษณะพึ่งพาอาศัยกันของชุมชนแบบเดิมของสังคมไทย เปลี่ยนเป็นต่างคนต่างอยู่ กลไกทางวัฒนธรรมไทยในการควบคุมสังคมลดประสิทธิภาพลง เป็นผลให้สังคมเกิดปัญหามากมาย เช่น ปัญหาคุณภาพชีวิตของเด็กและสตรี พฤติกรรม เบี่ยงเบนของเด็กวัยรุ่น เป็นต้น การปฏิบัติตามหลักธรรมทางศาสนาลดน้อยลง โดยเฉพาะ สังคมเมือง ไม่เห็นความสำคัญของคุณธรรม จริยธรรม และชาติศรัทธาในศาสนา ทำให้เยาวชน มีค่านิยมเปลี่ยนแปลง เห็นคุณค่าทางวัตถุมากกว่าคุณค่าทางจิตใจ นิยมเงินตรามากกว่าความดี มีความเป็นไทยน้อยลง ขาดระเบียบวินัย ขาดความรับผิดชอบ เยาวชนปัจจุบันขาดความยังคิด การเป็นตัวของตัวเอง ถูกชักจูงไปในทางเสื่อมเสียได้ง่าย เกิดความเอาใจเอาเปรียบและแข่งขัน กันมากขึ้น สภาพครอบครัวเกิดความขัดแย้งทางความคิดระหว่างเด็กกับผู้ปกครอง เด็กคิดว่า ผู้ปกครองมีความคิดล้าหลัง ผู้ปกครองคิดว่าเด็กไม่มีสัมมาคารวะ ก้าวร้าว ไม่เคารพเชื่อฟัง ผู้ใหญ่ เหตุนี้จึงเกิดความไม่เข้าใจซึ่งกันและกัน แม้แต่ในโรงเรียน ความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียน กับครูก็มีน้อย จึงทำให้เกิดปัญหาต่างๆ ขึ้นมากมาย คล้ายคลึงกับปัญหาของผู้ปกครองภายใน ครอบครัว (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2538 : 1-2) ในการดูแลและพัฒนาให้ นักเรียนเป็นบุคคลที่มีความประพฤติอันพึงปรารถนานั้น จำเป็นที่ผู้ปกครองจะต้องมีความเข้าใจ ในหลักการปกครองนักเรียนที่ถูกต้อง ซึ่งแนวคิดเกี่ยวกับหลักการและวิธีการในการปกครอง นักเรียนที่จะให้ได้ผลนั้น (กาญจนา ศรีภาพสินธุ์, 2533 : 14-53) กล่าวว่า การปกครองดูแล นักเรียน ควรเริ่มตั้งแต่ก่อนที่นักเรียนจะเข้ามาเรียนในโรงเรียน โดยทางโรงเรียนควรมีการ สืบหาข้อมูลที่สำคัญของตัวนักเรียนไว้ล่วงหน้า การรับนักเรียนต้องให้ความยุติธรรม และให้ นักเรียนเกิดความอบอุ่น เมื่อเข้ามาอยู่ในโรงเรียน การแบ่งกลุ่มนักเรียนอย่างเหมาะสม มีการ จัดทำระเบียบนักเรียน เพื่อนำไปใช้ประโยชน์ในการช่วยเหลือนักเรียน มีการรายงานผล การเรียน และพัฒนาการของนักเรียนต่อผู้ปกครองอยู่เสมอ รวมทั้งเรื่องระเบียบวินัย การรักษาระเบียบวินัยต้องดำเนินการด้วยความระมัดระวังเป็นอย่างดี ตลอดจนการเลือกบุคคลที่ทำหน้าที่

ดูแลนักเรียน ควรเป็นบุคคลที่มีบุคลิกภาพที่เหมาะสม มีไหวพริบ มีความเห็นอกเห็นใจ และมีความเข้าใจมนุษย์ด้วยกัน

จะเห็นได้ว่า ปัญหาของเด็กมีสาเหตุมาจากครอบครัว เช่น ความยากจน ครอบครัวแตกแยก หรือสาเหตุจากการคบเพื่อนไม่ดี ตลอดจนอาจมีสาเหตุมาจากปัญหาภายในสถานศึกษา เช่น เมื่อนักเรียนมาโรงเรียนแล้ว ทางโรงเรียนยังมิได้ตอบสนองความต้องการของนักเรียน นักเรียนไม่ได้รับความรักความอบอุ่นจากครู มีการเข้มงวดกวดขันเรื่องระเบียบวินัยมากเกินไป มีการลงโทษนักเรียนอย่างรุนแรง โดยไม่ใช้หลักจิตวิทยาในการป้องกันและแก้ปัญหา ซึ่งมักมีข่าวตามหน้าหนังสือพิมพ์อยู่เสมอ นอกจากนั้น นักเรียนอาจขาดการปลูกฝังค่านิยมด้านคุณธรรม จริยธรรม และขนบธรรมเนียมประเพณีที่ดีงาม ในบางครั้งครูที่ปรึกษาขาดความเข้าใจในตัวนักเรียน ไม่สนใจที่จะติดตาม และขาดการประสานงานกับผู้ปกครอง อันเป็นต้นเหตุแห่งการประพฤติผิดของนักเรียนอย่างต่อเนื่อง (กองสารวัตรนักเรียน กรมพลศึกษา. 2534 : 9-12)

โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์บางกรวย จังหวัดนนทบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานนทบุรี เขต 1 สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นหน่วยงานที่จัดการศึกษาให้แก่เด็กด้อยโอกาส ซึ่งเป็นทรัพยากรมนุษย์ที่มีความสำคัญกระทรวงศึกษาธิการ โดยคณะกรรมการปฏิรูปการจัดการศึกษาเพื่อคนพิการ ผู้ด้อยโอกาส และผู้มีความสามารถพิเศษ จำแนกประเภทของกลุ่มเด็กด้อยโอกาส 10 ประเภท คือ แรงงานเด็ก เด็กเร่ร่อน เด็กในธุรกิจทางเพศ เด็กที่ถูกทำร้ายทารุณ เด็กกำพร้าถูกทอดทิ้ง เด็กยากจน เด็กในชนกลุ่มน้อย เด็กมีปัญหาเกี่ยวกับยาเสพติด เด็กที่ได้รับผลกระทบจากโรคเอดส์ เด็กที่อยู่ในสถานพินิจ (สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กระทรวงศึกษาธิการ. 2536 : 22-23) เน้นให้บริการทางการศึกษาในระบบแบบอยู่ประจำกินนอน โดยจัดหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ตามที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด เน้นทักษะการดำรงชีวิต และการมีความรู้พื้นฐานในการประกอบอาชีพ ฟังตนเองได้ สิ่งที่โรงเรียนยึดเป็นสำคัญคือ การฝึกอบรมนักเรียนให้มีคุณธรรม จริยธรรม และลักษณะนิสัยที่ดี เนื่องจากนักเรียนเหล่านี้มีความแตกต่างกันทั้งเชื้อชาติ ศาสนา วัฒนธรรมประเพณี ฐานะทางเศรษฐกิจ และสภาพครอบครัว จากสภาพสังคมในปัจจุบันได้เปลี่ยนแปลงไป ได้ก่อให้เกิดปัญหาพฤติกรรมนักเรียนตามมา อาทิเช่น การมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร การใช้สารเสพติดให้โทษ การหมกมุ่นในสื่อลามกอนาจาร การก่อการทะเลาะวิวาท มีพฤติกรรมก้าวร้าว และสร้างความไม่สงบ ขาดระเบียบวินัย เช่น นักเรียนบางกลุ่มไม่มาเข้าแถวเคารพธงชาติ การเดินแถวไม่เป็นระเบียบ หนีเรียน หนีกลับบ้าน ออกนอกบริเวณโรงเรียนโดยไม่ได้รับอนุญาต แต่งกายไม่สุภาพเรียบร้อย ลักขโมย กิ่งขยะ ไม่เป็นที่ ซึ่งพฤติกรรมของนักเรียนดังกล่าว อาจเป็นสาเหตุมาจากครูที่มีความคิดและแนวทางในการปฏิบัติงานต่างกัน ไม่เห็นความสำคัญต่อกระบวนการแนะแนว ขาดความร่วมมือและ

การประสานงานของทุกฝ่าย ส่วนในการจัดหอพักนักเรียน โรงเรียนจัดหอพักตามระบบพี่ดูแลน้อง ให้นักเรียนอยู่คล้อยกัน แยกชาย-หญิง มีครูควบคุมดูแล 1 คน ต่อ นักเรียน 60-70 คน ซึ่งเป็นภาระงานที่ครูต้องรับผิดชอบดูแลนักเรียนในเวลากลางคืนเพิ่มขึ้น นอกเหนือจากการเรียนการสอนตามปกติ ประกอบกับนักเรียนมีจำนวนมากในแต่ละหอพัก ทำให้ครูดูแลนักเรียนได้ไม่ทั่วถึงทุกคน และการจัดกิจกรรมต่างๆ ภายในโรงเรียน ครูยังไม่เปิดโอกาสให้นักเรียนมีบทบาทหน้าที่แสดงออกตามความเหมาะสม ซึ่งปัญหาดังกล่าว ทำให้งานปกครองนักเรียนของโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์บางกรวย ไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร

ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ล้วนมีผลกระทบต่องานปกครองนักเรียนในโรงเรียนทั้งสิ้น จำเป็นที่ผู้เกี่ยวข้องต้องหาแนวทางแก้ไข ปัจจุบันผู้วิจัยดำรงตำแหน่งรองผู้อำนวยการโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์บางกรวย จังหวัดนนทบุรี มีหน้าที่รับผิดชอบการบริหารงานปกครองนักเรียน มีความสนใจที่จะศึกษาปัญหาทางปกครองนักเรียนของโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์บางกรวย จังหวัดนนทบุรี

เพื่อโรงเรียนจะได้นำผลการวิจัยเป็นแนวทางในการวางแผน ปรับปรุง พัฒนางานปกครองนักเรียนของโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์บางกรวย จังหวัดนนทบุรี

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับปัญหาทางปกครองนักเรียน ของโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์บางกรวย จังหวัดนนทบุรี
2. เพื่อเปรียบเทียบระดับปัญหาทางปกครองนักเรียนของผู้บริหารและครูผู้สอน โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์บางกรวย จังหวัดนนทบุรี

ความสำคัญของการวิจัย

1. ผลการวิจัยเป็นข้อมูลในการกำหนดนโยบายและแนวทางการพัฒนางานปกครองนักเรียนของโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์บางกรวย จังหวัดนนทบุรี ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
2. เป็นข้อมูลของโรงเรียน ให้ผู้บริหารนำไปวางแผนปรับปรุงแก้ไขปัญหาต่างๆ ในงานปกครองนักเรียนให้มีประสิทธิภาพ
3. เป็นแนวทางในการพัฒนางานปกครองนักเรียนให้สอดคล้องกับนโยบาย และส่งเสริมให้เยาวชนเป็นคนดีของประเทศในอนาคตต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีขอบเขตของการวิจัย ดังนี้

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิจัยเรื่องปัญหางานปกครองนักเรียนของโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ บางกรวย จังหวัดนนทบุรีนั้น ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ บางกรวย จำนวน 13 คน และครูผู้สอนโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์บางกรวย จำนวน 36 คน รวมทั้งสิ้น 49 คน ปีการศึกษา 2549

2. ตัวแปรที่ศึกษา

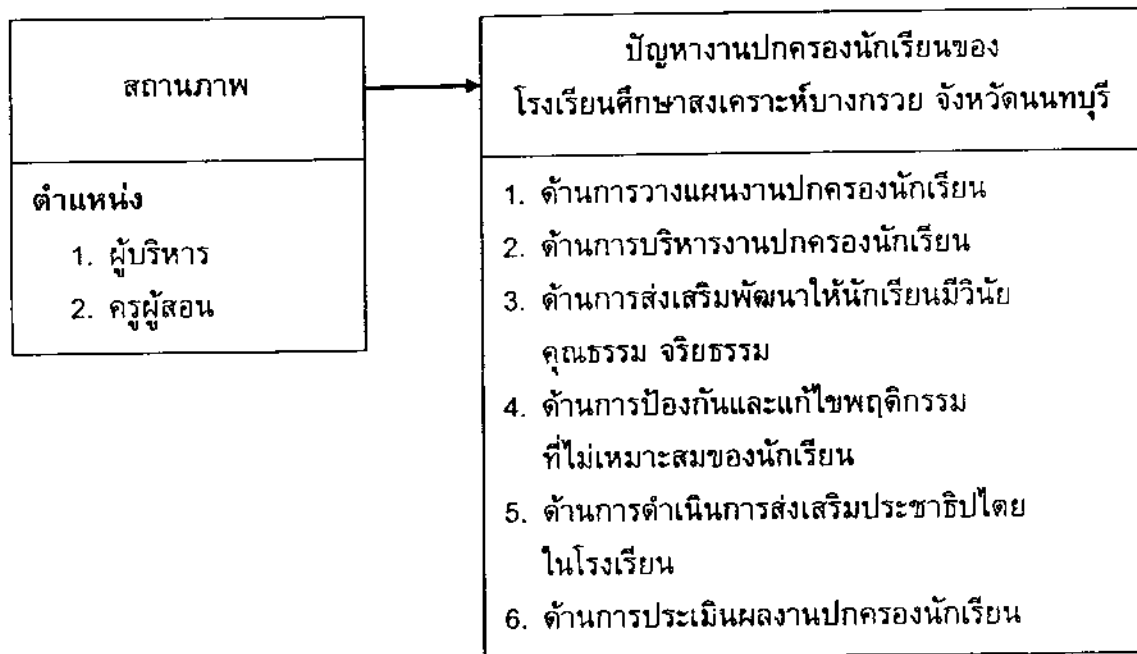
2.1 ตัวแปรต้น คือ สถานภาพ ซึ่งประกอบด้วย ตำแหน่งผู้บริหาร และครูผู้สอน

2.2 ตัวแปรตาม คือ ปัญหางานปกครองนักเรียนของโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ บางกรวย จังหวัดนนทบุรี ใน 6 ด้าน ดังนี้

- (1) การวางแผนงานปกครองนักเรียน
- (2) การบริหารงานปกครองนักเรียน
- (3) การส่งเสริมพัฒนาให้นักเรียนมีวินัย คุณธรรม จริยธรรม
- (4) การป้องกันและแก้ไขพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของนักเรียน
- (5) การดำเนินการส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน
- (6) การประเมินผลงานปกครองนักเรียน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำกรอบแนวคิดการบริหารงานปกครองนักเรียนของ สถานศึกษา โดยอาศัยเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนมัธยมศึกษา พ.ศ. 2539 ฉบับปรับปรุง ครั้งที่ 5 หมวดที่ 4 งานปกครองนักเรียน (กรมสามัญศึกษา. 2540 : 3-10) จากการศึกษา ผู้วิจัยได้ กำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัยดังภาพ

แผนภูมิที่ 1.1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ปัญหา หมายถึง ความแตกต่างระหว่างผลการปฏิบัติงานได้จริง กับสิ่งที่คาดหวังไว้ในการปฏิบัติงานปกรองนักเรียน
2. งานปกรองนักเรียน หมายถึง งานที่บุคลากรในโรงเรียนร่วมมือกันดำเนินการเพื่อปกป้อง คัดกรอง ดูแล รักษา รวมทั้งให้การอบรม ศีลธรรม จรรยา มารยาทอันดีงาม แก่ นักเรียนในโรงเรียน
3. การวางแผนงานปกรองนักเรียน หมายถึง การจัดทำสายงาน จัดทำแผนงาน จัดทำโครงการ ปฏิทินปฏิบัติงาน รวบรวมและจัดทำระเบียบข้อบังคับเกี่ยวกับวินัย ตลอดจนทำข้อมูลสถิติเกี่ยวกับงานปกรองนักเรียน เพื่อเผยแพร่ให้ครู นักเรียน และผู้เกี่ยวข้องทราบ
4. การบริหารงานปกรองนักเรียน หมายถึง การปฏิบัติงานปกรองนักเรียนที่เกี่ยวกับการกำหนดหน้าที่รับผิดชอบตามสายงานปกรอง การจัดทำพรณนางาน การกำกับติดตาม และการสนับสนุนส่งเสริมการปฏิบัติงาน ให้ดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย และการรักษาความสงบเรียบร้อยภายในโรงเรียน

5. การส่งเสริมพัฒนาให้นักเรียนมีวินัย คุณธรรม จริยธรรม หมายถึง การจัดกิจกรรมพัฒนาความประพฤติและระเบียบวินัย คุณธรรม จริยธรรม ความรับผิดชอบต่อสังคม การใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ ตลอดจนการยกย่องให้กำลังใจแก่นักเรียนผู้ประพฤติดี

6. การป้องกันและแก้ไขพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของนักเรียน หมายถึง การปฏิบัติงานปกครอง เกี่ยวกับวิธีการต่างๆที่จะป้องกันและแก้ไขพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของนักเรียน เพื่อให้นักเรียนกลับตัว ประพฤติปฏิบัติตนได้เหมาะสม ถูกต้องตามแนวทางที่ตั้งถาม

7. การดำเนินการส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน หมายถึง การจัดกิจกรรมต่างๆ ที่จะให้นักเรียนได้ปฏิบัติ เป็นผลดีของการปกครองในระบอบประชาธิปไตย และนำหลักการของประชาธิปไตยไปใช้ในการดำรงชีวิตได้

8. การประเมินผลงานปกครองนักเรียน หมายถึง การปฏิบัติงานเกี่ยวกับการดำเนินการประเมินผลงานปกครองนักเรียนอย่างมีหลักฐาน มีการวิเคราะห์ผลการประเมินงานปกครอง และนำผลการวิเคราะห์ไปใช้ในการปรับปรุงพัฒนางานปกครอง

9. ผู้บริหาร หมายถึง ผู้ได้รับคำสั่งแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียน หัวหน้าฝ่าย หัวหน้าระดับช่วงชั้น ของโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ บางกรวย จังหวัดนนทบุรี

10. ครูผู้สอน หมายถึง ผู้ปฏิบัติหน้าที่ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ครูที่ปรึกษาประจำชั้นต่างๆ ในโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์บางกรวย จังหวัดนนทบุรี

11. โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์บางกรวย หมายถึง โรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จัดการศึกษาสำหรับเด็กด้อยโอกาสทางการศึกษา 10 ประเภท ที่อยู่ในสภาวะยากลำบาก เนื่องจากสภาพปัญหาทางภูมิศาสตร์ เศรษฐกิจ การเมือง สังคม และไม่เหมาะสมที่จะเข้าศึกษาในโรงเรียนปกติทั่วไปได้ จำเป็นต้องได้รับการช่วยเหลือ เป็นกรณีพิเศษ เพื่อเข้าเรียนแบบอยู่ประจำ